

АНАЛІЗ ЗАБЕЗПЕЧЕНОСТІ ВОДНИМИ РЕСУРСАМИ ТА ВИРОЩУВАННЯ РИБИ В СУМСЬКІЙ ОБЛАСТІ

Пекарський А.В.¹, Марценюк Н.О.²,

¹ Сумський національний аграрний університет, Суми, Кондратьєва, 160, Україна

² Національний університет біоресурсів і природокористування України, Київ, Генерала Рдимцева 19, Україна

nmarts@online.ua; pekarSKIY_av@ukr.net

В Україні є значні площі внутрішніх водойм, придатних для вирощування об'єктів аквакультури (1 млн га). За наявності водного фонду Україна посідає друге місце в Європі, але за роки незалежності частка національного виробництва рибної продукції на внутрішньому ринку скоротилася з 95 до 20 % (Дончевська, 2015).

Рибне господарство – перспективна складова агропромислового комплексу нашої держави, однак вже багато років поспіль рибництво є недооціненою сферою господарської діяльності в Україні і не задовольняє внутрішній попит населення. Незважаючи на перспективність та важливість розвитку рибного господарства, рівень забезпеченості рибною продукцією вітчизняного виробництва критично низький та не відповідає обґрунтованим нормам споживання це призводить до того, що 80% риби та рибної продукції імпортується.

Сумська область є однією з областей в якій сконцентрована найбільша частка виробництва в галузі аквакультури та володіє найбільшим виробничим потенціалом зариблення водойм.

Сумщина налічує 2192 ставів та 42 водосховища загальною площею 15756 га. Всі водойми побудовані на руслах річок, що входять до басейну Дніпра. Найбільша кількість ставів – 757 та водосховищ – 20, побудовано на річці Десна загальна площа 6868 га, річка Сула нараховує 685 ставів та 5 водосховищ площею 3087 га, річка Псел – 566 ставів та 14 водосховищ, загальна площа 4292 га, річка Ворскла нараховує 184 стави та 3 водосховища, загальна площа яких складає 1509 га. Найбільше водосховищ знаходиться в Сумському, Конотопському та Лебединському районах.

У 2017 році в Сумській області було передано в оренду 529 ставів загальною площею 4615 га та 6 водосховищ площею 381 га. В розрізі районів найбільшу кількість ставів було передано в оренду в Роменському (106), Краснопільському (82), Сумському (78) та Лебединському (72) районах, що складає 63,9% та 54,0% від загальної кількості та площі орендованих ставів області.

На річці Псел 255 ставів передано в оренду загальною площею 2078 га, що складає 48,2% від загальної чисельності орендованих ставів.

Основне призначення водних об'єктів є аквакультура, однак, поряд із вирощуванням товарної риби та рибопосадкового матеріалу в Сумській області займаються також розведенням племінних риб. В 2017 р. ТОВ «Лебединська РМС має підтверджений статус племінного заводу із розведення малолускатого внутрішньопородного типу української рамчатої породи коропа та нивківського внутрішньопородного типу української лускатої породи коропа.

У 2017 році в Сумській області було вирощено 2421,6 тонн риби, що на 4,8 % більше, ніж в 2016 р. В грошовому еквіваленті у 2017 році в області було вирощено рибної продукції на загальну суму 89751,8 тис. грн., це на 30345,1 тис. грн. більше ніж в попередньому році.

Основними виробниками товарної риби є ПАТ «Сумирибгосп» – обсяг вирощеної риби становить 1411,6 тонн, або 58,3% від загального обсягу по області, а середня рибопродуктивність – 1493 кг/га та ТОВ «Лебединська рибоводно-меліоративна станція» вирощено 140 тонн риби, або 5,8% від загального обсягу по області із середньою рибопродуктивністю – 1315 кг/га. Загалом в області, окрім основних виробників, існує 250 господарств, які в 2017 році виростили 870 тонн риби.

В структурі вилову основних видів риб, які вирощуються в області коропові складали 2369,2 тонн, або 97,8%. Видовий склад виловленої риби: короп – 1509,4 тонн, або 62,3% від загального обсягу виловленої риби, товстолоб – 728,9 тонн (30,1%), карась – 103,5 тонн (4,3%), амур – 27,4 тонн (1,1%), судак – 42,2 тонни (1,7%), щука – 5,9 тонн (0,2%), сомові – 1,8 тонн, лососеві (форель райдужна) – 2,3 тонни, осетрові (бестер) – 0,2 тонни.

З розрахунку на одного жителя Сумської області у 2017 році було вирощено всього 2,19 кг прісноводної риби це дуже мало, адже раціональна норма споживання риби та рибної продукції на одну особу в рік має становити 20 кг в тому числі прісноводної – 5 кг.

З аналізу сукупних витрат на харчування жителі Сумської області в середньому на одну сім'ю в місяць витрачали на рибу та рибну продукцію 115,45 грн, тоді як на м'ясо і м'ясопродукти – 460,88 грн. Риба та рибопродукти в структурі витрат на харчування складали в середньому 4,6% на місяць.

Частка спожитої риби та рибопродукції виробленої в підсобних господарствах складала 4,3%, причому сільське населення споживало в 2 рази більше в порівнянні з міським.

Таким чином, споживання риби та рибної продукції на одну особу було на рівні 1,1 кг в місяць.

Аналізуючи загальний стан розвитку рибництва в Сумській області слід відмітити, що область в достатній мірі забезпечена водними ресурсами і є потенціал для збільшення виробництва рибної продукції.

У 2017 році спостерігалася тенденція незначного збільшення виробництва товарної риби, однак, обсяг вирощеної риби не забезпечували населення області в достатній кількості живою рибою, тому рибним господарствам потрібно нарощувати виробництво товарної риби, впроваджувати ресурсоощадні технології з метою зниження собівартості риби, що дозволить вивести з кризи рибне господарство та сприятиме інтенсивному зростанню.

Список використаних джерел

1. Р. Дончевська Розвиток рибного господарства України. Ринкові дослідження // Товари та ринки. – 2015. - №1. – С. 28-40.
2. Розвиток аквакультури в Україні. Всеохоплюючий аналіз проблем і можливостей галузі аквакультури в Україні, найкращі практики і рекомендацій з питань політики. - Київ, 2017. – 119 с.
3. І. Є. Вернер Про соціально-економічне становище України за 2017 рік / Державна служба статистики України. – Київ, 2017 – 73 с. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2014/mp/dopovidx/arh_dop2017.html

ANALYSIS OF SUPPLY OF WATER RESOURCES AND GROWING OF FISH IN SUMY REGION

Pekars'kyu AV¹, Martseniuk N.O.²

¹Sumy National Agrarian University, Sumy, Kondratyev, 160, Ukraine

²National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine, Kyiv, General Rodimtsev str.,19, bldinng Ukraine

There is analyzed state of water resources provision in the Sumy region. The comparison of fish growing in 2017 and the structure of catch of main fish species are presented. The analysis of expenses for consumption of fish and fish products by residents of Sumy region was carried out.